

Wielkanocne zajęcia i zabawy

Zajęcia dydaktyczne

Cele

Dziecko:

- odczuwa szczególny nastrój zbliżających się świąt wielkanocnych III.2., II.6.
- dostrzega piękno wytworów sztuki ludowej związanych z Wielkanocą z.9.
- dostrzega zależność między całością obrazu a elementami składowymi IV.9.
- zna tradycje, symbole i zwyczaje typowe dla Świąt Wielkanocnych z.9., IV.9.
- odczuwa szacunek i przywiązanie do tradycji III.1., III.6.
- zna zasady kulturalnego zachowywania się przy stole I.3.
- wie, że należy okazywać szacunek osobom starszym i członkom własnej rodziny III.1., III.6.
- próbuje odnajdować i dopowiadać słowa tak, by tworzyły rymy IV.2., IV.6.
- ćwiczy narządy mowy IV.2.
- poznaje sposoby zdobienia jajek na Wielkanoc z.9.
- dokonuje obliczeń w zakresie 10 IV.15.

- **Kącik wielkanocny** – rozmowa kierowana i zorganizowanie ekspozycji.

Nauczyciel zachęca dzieci do wypowiedzi na temat świąt i tradycji wielkanocnych. Zwraca uwagę na potrzebę bliskości i odpowiedniego nastroju. Dzieci wspólnie zastanawiają się nad swoim udziałem w tworzeniu świątecznej atmosfery w przedszkolu i w domu (sprzątanie, dekorowanie).

Na początek przygotowują kącik, w którym są wyeksponowane świąteczne dekoracje, najlepiej, gdyby było to rękodzieło. Nauczyciel zwraca uwagę na delikatność form i ich różnorodność. Proponuje, by dzieci wskazały te, które najbardziej im się podobają, i uzasadniły swój wybór. Zachęca do próby opowiadania o użyteczności, zastosowaniu i o detalach tych przedmiotów.

Środki dydaktyczne: zgromadzone wytwory sztuki ludowej związane z Wielkanocą

- **Raz na ludowo** – poznanie charakterystycznych motywów polskiej sztuki ludowej.

Nauczyciel prezentuje zgromadzone przedmioty rękodzieła ludowego lub nowoczesne z motywami ludowymi (stroje ludowe, ceramika, hafty itp.).

Zwraca uwagę na wzory, kolory, kształty. Wyjaśnia pochodzenie poszczególnych eksponatów, pokazując na mapie Polski np. Kaszuby, Kurpie, Bolesławiec, Łowicz (w zależności od tego, skąd pochodzą zgromadzone przedmioty). Zachęca do porównywania ludowych motywów, zwraca uwagę na podobieństwa, różnice. Dzieci grupują przedmioty według wzorów, kolorów, pochodzenia.

Środki dydaktyczne: przedmioty z motywami ludowymi: kaszubskimi, kurpiowskimi, łowickimi, bolesławieckimi (stroje ludowe, ceramika, hafty itp.)

- **Wielkanocne hodowle** – prace hodowlane w kąciku przyrody.

Nauczyciel przedstawia dzieciom cel działań – wysiew rzeżuchy, która będzie świąteczną dekoracją. Dzieci starannie wykonują zadanie, każde w swojej skorupce lub na małym talerzyku. Opowiadają o kolejności czynności i warunkach, jakie muszą mieć zapewnione rośliny, aby prawidłowo rosły. Nauczyciel zakłada dwie dodatkowe hodowle w celu obserwacji z wykorzystaniem lup.

Środki dydaktyczne: nasiona rzeżuchy, skorupki od jaj lub małe talerzyki, wata, woda, lupy

- **Wielkanocne puzzle** – ćwiczenie spostrzegawczości.

Nauczyciel zachęca dzieci do podjęcia próby ułożenia obrazków z pociętych na różne części pocztówek. Mogą układać obrazki na czas. Na koniec eksponują gotowe obrazki i omawiają, co jest na nich przedstawione.

W innej wersji zabawy dzieci dobierają się w pary i dostają jedną pocztówkę pociętą na części i drugą w całości. Jedno dziecko opisuje, co jest na górze kartki, co po prawej, po lewej, a drugie słucha uważnie i układa pocztówkę.

Środki dydaktyczne: pocięte karty świąteczne, pary identycznych kart – pociętych i w całości

- **W wielkanocnym koszyczku** – zabawa dydaktyczna doskonaląca umiejętność dodawania.

Nauczyciel prosi, żeby dzieci narysowały na kartkach z bloku rysunkowego koszyczek, po czym rozdaje kartki z konturami pisanek. Każde dziecko wycina 10 pisanek, 5 ozdabia kropeczkami i 5 paskami, a następnie układa je zgodnie z poleceniem nauczyciela. Pod koszyczkiem kładzie kartonik z cyfrą oznaczającą liczbę

pisanek. Przykład: *W koszyczku są dwie pisanki w kropki i cztery pisanki w paski, ile pisanek jest w koszyczku?*

Środki dydaktyczne: W. „Kartoniki z liczbami i znakami”, kartki z bloku rysunkowego, kserokopie z konturami 10 pisanek, flamastry lub kredki, nożyczki

■ **Nakrywamy do wielkanocnego stołu** – zabawa tematyczna.

Nauczyciel prosi, by dzieci przygotowały stół do serwowania posiłku. Pokazuje, jak powinno wyglądać wzorcowe nakrycie dla jednej osoby. Dzieci układają kolejne nakrycia. Mogą je liczyć, mogą też omawiać, co jest po prawej stronie talerza, co po lewej, co na górze. Nauczyciel zwraca uwagę, że należy zachować elementy tradycji i dokonać wszelkich starań, by stół wyglądał estetycznie i wyjątkowo. Tłumaczy też, że gromadzenie się przy stole, zwłaszcza podczas świątecznych posiłków, jest pretekstem do bycia razem z rodziną, wspólnych rozmów i spędzania czasu w miłej domowej atmosferze.

Środki dydaktyczne: stolik, naczynia, serweta

■ **Dobre i złe maniery** – odgrywanie scenek sytuacyjnych.

Nauczyciel zachęca dzieci do odgrywania scenek sytuacyjnych. Chętne dzieci przedstawiają scenki, a pozostałe oceniają zachowania bohaterów i uważnie śledzą proponowane rozwiązania. Trzyosobowe zespoły drogą losowania dostają konkretne role do przedstawienia. Po krótkim namyśle przedstawiają właściwe lub niewłaściwe zachowania i oczekują na reakcję rówieśników.

Przykładowe scenki do odegrania:

- *Tata głośno rozmawia przez telefon przy stole, nie zwracając uwagi na prośby cioci i żony.*
- *Mama serwuje posiłki, dzieli je po równo i, używając odpowiednich określeń, zachęca do wspólnego zjedzenia posiłku.*
- *Dziecko nie chce usiąść przy stole, tłumacząc się chęcią oglądania telewizji.*
- *Dziecko „głośno” je posiłek.*
- *Ciocia krytykuje wszystkie potrawy, których próbuje.*

W ramach podsumowania zajęć dzieci mogą zadawać nauczycielowi pytania dotyczące dobrych manier. Nauczyciel może wypisać na kartonie zasady dotyczące właściwego zachowania przy stole.

Środki dydaktyczne: opaski z napisami: „mama”, „tata”, „ciocia”, „dziecko”

■ **Wesoły śmigus-dyngus** – pogadanka.

Nauczyciel opowiada dzieciom o tradycji lanego poniedziałku. Wyjaśnia, na czym polega i jak

przebiegał wcześniej (symbolika oczyszczenia, powitania wiosny, smagania gałązkami wierzby). Tłumaczy, że współcześnie, chcąc połać kogoś wodą, należy przestrzegać zasad dobrej zabawy, kultury i bezpieczeństwa. Zachęca do odpowiedzi na pytanie: *Gdyby ktoś oblał mnie z zaskoczenia dużą ilością wody, czułabym/czułbym...* Na koniec dzieci wspólnie podsumowują swoje wypowiedzi.

■ **Rymy** – zabawa słownikowa, dopowiadanie rymujących się wyrazów.

Nauczyciel zachęca dzieci, by zastanowiły się i wymieniły wyrazy, które najbardziej kojarzą im się ze zbliżającymi się świętami. Dzieci wymieniają nazwy przedmiotów i obyczajów świątecznych. Potem siadają w kole i jedno podaje drugiemu wyraz, do którego drugie dziecko ma znaleźć rym. Ciągłość zabawy polega na tym, że dziecko, które podaje rym do słyszanego wyrazu, następnie samo musi podać sąsiadowi „świąteczny” wyraz, np. *pisanki – wianki, Wielkanoc – dobranoc, zajączek – pączek*. Po zakończonej zabawie nauczyciel proponuje, by dzieci na podstawie najzabawniejszych rymów spróbowały ułożyć krótkie wesołe zdania, np. *Do koszyka włożę pisanki, a na głowę dwa wianki*. Dzieci powtarzają głośno rymujące się wyrazy. Najciekawsze i najśmieszniejsze zdania powinny być nagrodzone gromkimi brawami.

■ **Pisanki** – zabawa logopedyczna.

Każde z dzieci otrzymuje kartkę z narysowanym na niej jajkiem, słomkę oraz kawałki kolorowego papieru. Dzieci trzymają słomki w buzi. Ozdabiają jajka, przenosząc za pomocą słomek skrawki kolorowego papieru na narysowane kontury. Po zakończeniu ćwiczenia przeniesione na jajko ozdoby można przykleić. Nauczyciel zwraca uwagę na to, by podczas wykonywania ćwiczenia dzieci trzymały słomkę jedynie wargami.

Środki dydaktyczne: kartki z narysowanym jajkiem (kontury) dla każdego dziecka, kropki i wzorki z kolorowego papieru, słomki do napojów, klej

■ **Jajka nie tylko malowane** – prezentacja wyduszek i jaj ozdobionych z wykorzystaniem różnych technik plastycznych, uwalnianie na wartości estetyczne.

Nauczyciel przynosi na zajęcia pisanki, kraszan-ki, malowanki, skrobanki, naklejanki. W miarę możliwości powinny się wśród nich znaleźć jaja strusie, przepiórcze, kacze. Dzieci opisują ich wygląd i próbują ustalić, w jaki sposób zostały ozdobione. Nauczyciel zwraca uwagę na kolory-

style i precyzję wykonania. Zadaje pytania: *Czym różnią się od siebie jajka? Jakie materiały zostały użyte do ich ozdobienia? Które z nich wymagają większego nakładu pracy?* Dokonuje podsumowania tego, co dzieci powiedziały na temat oglądanych pisanek, a następnie na podstawie albumów i innych materiałów przedstawia różne techniki zdobnicze, od których pochodzą nazwy jajek zdobionych na Wielkanoc (np. pisanka – jajko, na którym wzory są „pisane” woskiem, kraszanka – jajko zabarwione na jeden kolor). Nauczyciel stara się również przedstawić obrzędowość regionu, w którym się w ten sposób zdobi jajka wielkanocne. Następnie dzieci próbują ustalić, w jaki sposób powstają wyduszki. Nauczyciel rozdaje kurcze jaja i namawia do podjęcia próby wydobycia białka i żółtka bez uszkodzenia skorupki. Dzieci próbują sprostać temu zadaniu, a potem oceniają stopień jego trudności.

Środki dydaktyczne: ptasie jajka różnej wielkości, wyduszki ozdobione różnymi technikami, szpilka do nakłucia skorupki, naczynia na białko i żółtko, albumy i materiały charakteryzujące obyczaje regionu

■ **Święconka** – klasyfikowanie symboli świątecznych.

Nauczyciel przedstawia dzieciom różne produkty spożywcze i przedmioty, np. wafle, zboże, ziemniaki, jajka, baranka z gliny. Zadaniem uczestników zabawy jest dokonanie wyboru i ustalenie, jakie produkty powinny znaleźć się w koszyku ze święconką zgodnie z tradycją. W celu utrudnienia wśród przedstawionych produktów i przedmiotów powinny znaleźć się również te, które są tradycyjnie związane ze świętami Bożego Narodzenia (np. bombki, gałązki jodły, opłatek).

Środki dydaktyczne: koszyczek, produkty umieszczane w święconce: pieczywo, kielbasa, jajka, kurczaczek, sól, pieprz; produkty związane z Bożym Narodzeniem: bombki, gałązki jodłowe, gwiazdki

■ **W roli głównej jajko** – zabawa badawcza, poznawanie budowy i własności oraz różnych postaci jaj kurzych.

Dzieci badają kurcze jaja, obierają ze skorupki i kroją jaja ugotowane na twardo i na miękko, wybierają ze skorupki jaja surowe (uprzednio wymyte i wyparzone). Dzieci dotykają, rozgniatają, wachają. Oglądają przez lupę, porównują ze sobą. Dzieli się wnioskami i obserwacjami.

Środki dydaktyczne: jaja kurcze gotowane na twardo i na miękko oraz surowe, talerzyki jednorazowe, lupa

Zabawy ruchowe

Cele

Dziecko:

- aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych I.5.
- doskonalą zwinność, skoczność i koordynację ruchową I.5., I.7.
- kształtuje umiejętność współpracy III.5.
- przestrzega ustalonych reguł III.5.
- radzi sobie z porażką II.7.

■ **Kogo budzi wiosenne słońce?** – zabawa ruchowo-naśladowcza.

Nauczyciel wybiera ochotnika, który będzie słońcem. Zadaniem „słońca” jest budzenie postaci. Dzieci naśladują poruszanie się, układanie się do snu kotków, kurczaczka, zajączka, baranka i reagują na budzenie przez „słońce”. Zabawę powtarzamy kilka razy, zmieniając dziecko odgrywające rolę „słońca”.

Środki dydaktyczne: opaska ze słońcem

■ **Kogut i kurki** – zabawa bieżna z elementami orientacji.

Nauczyciel wybiera ochotnika, który będzie kogutem. Dzieci „kurki” spacerują swobodnie i naśladują dziobanie ziarenek. „Kogut” przygląda się, a kiedy zapieje: *Kukuryku*, wszystkie „kurki” chowają się do „kurnika”, czyli w wyznaczone wcześniej miejsce.

■ **Wielkanocna sztafeta** – rozgrywka drużynowa. Nauczyciel ustawia dzieci w dwóch zespołach obok siebie. Dzieci kolejno wykonują slalom między przeszkodami, tak by nie zgubić koszyczka z jajkami/ nie upuścić „jajka” – piłki na łyżce. Po skończonym biegu przekazują rekwizyt kolejnej osobie i idą na koniec kolejki. Wygrywa zespół, który pierwszy ukończy slalom. Zabawę można przeprowadzić w sali lub w ogrodzie.

Środki dydaktyczne: koszyczek z jajkami lub piłeczki i łyżki, pachołki

■ **Wielkanocne zajączki** – zabawa skoczna.

Dzieci na hasło: *Zajączki* poruszają się, naśladując skoki zająca. Słyszac hasło: *Zajączki pozuja do zdjęcia*, zatrzymują się w bezruchu.

■ **W poszukiwaniu wielkanocnego zajączka** – zabawa tropiąca.

Nauczyciel zachęca dzieci do odnalezienia wielkanocnego zajączka, który ukrył się w ogrodzie. Dzieli je na cztery równoliczne zespoły. Zespoły, zgodnie ze wskazówkami, szukają pozostawionych przez zająca śladów (np. pięciu kawałków czerwonej tasiemki). Dzieci, które wykonają polecenie, otrzymują kartkę świąteczną od zajączka.

Środki dydaktyczne: plan poszukiwań, kolorowe tasiemki, kartka świąteczna od zajaczka

■ **Wesołe kurczaczki** – zabawa ruchowa z ćwiczeniami ortofonicznymi.

Dzieci swobodnie poruszają się po sali, naśladując kurczaczki. Na hasło nauczyciela: *Kurczaczki uczą się latać!* – dzieci zatrzymują się, wykonują głęboki wdech nosem i podnoszą wyprostowane ramiona do linii barków. Przy wydechu poruszają ramionami, naśladując ruch ptasich skrzydeł. Na hasło: *Kurczaczki się witają!* – dzieci podchodzą do siebie i witają się, wołając: *pi, pi, pi*. Na hasło: *Kurczaczki jedzą!* – „kurczaczki” biegają po sali, dzióbkami (palcami) wybierają ziarenka i popijają wodą.

■ **Baranie skoki** – zabawa ruchowa.

Nauczyciel dzieli grupę na dwa zespoły i prosi, by ustawiły się w dwóch równoległych szeregach. Dzieci stojące jako pierwsze w szeregu otrzymują szarfy, każde w innym kolorze (np. czerwoną i zieloną). Zabawa polega na przeskakiwaniu dzieci kolejno jedno przez drugie. Dziecko stojące na początku rzędu staje w wykroku pochylone do przodu, ręce opiera o kolano. Następne dziecko odbija się obunóż mocno od ziemi, wspiera o plecy kolegi (koleżanki) na wysokości barków i przeskakuje przez „baranika”. Zabawę można uznać za skończoną, gdy dziecko przepasane szarfą wróci na pierwszą pozycję w szeregu. Sygnalizuje to cały zespół, naśladując beczenie baranków.

Środki dydaktyczne: dwie szarfy w różnych kolorach

■ **Zajaczki na łące** – zabawa ruchowa.

Nauczyciel zachęca dzieci, by swobodnie poruszały się po sali, naśladując zajęcze skoki. Dzieci skaczą jak zajaczki, a na hasło nauczyciela zatrzymują się i wykonują polecenia:

- *Zajaczki jedzą marchewkę* – naśladują gryzienie marchewki,
- *Zajaczki się myją* – kolistymi ruchami naśladują czyszczenie futra,
- *Zajaczki nastuchują, czy nie zbliża się myśliwy* – kucają, podnoszą podkurczone ramiona i nastuchują dobiegających odgłosów,
- *Zajaczki odpoczywają na leśnej polanie* – kładą się na podłodze i spokojnie oddychają.

■ **Zajaczki** – zabawa ruchowa z wyliczanką.

Nauczyciel prosi, by dzieci usiadły w kole na dywanie. Następnie recytuje wyliczankę, dzieląc wyrazy na sylaby:

Siedzi zajaczek na moście, drugi się schował w kapuście.

Uciekaj z pola, szaraku, a ja się schowam na dachu!

Akcentując sylabę „ku” w wyrazie „szaraku”, nauczyciel wskazuje dziecko, które będzie w jednej drużynie, a akcentując sylabę „chu” w wyrazie „dachu” – wskazuje dziecko do drugiej drużyny. W ten sposób dokonuje podziału grupy na dwa zespoły, które następnie ustawiają się w szeregu na linii startu. Na dany znak dzieci kolejno wkładają nogi do worków i zajęczymi susami usiłują dostać się do chorągiewki. Dzieci skaczą obunóż do miejsca, gdzie stoją chorągiewki, wychodzą z worków i biegiem wracają na koniec szeregu. Odległość do pokonania nie może być zbyt duża, a wszystkie przedmioty, o które można się potknąć, muszą zostać wcześniej sprzątnięte. Zespół, który zwycięży, w nagrodę otrzymuje naklejki z zajaczkami.

Środki dydaktyczne: duże worki, chorągiewki, naklejki z zajaczkami

Zajęcia plastyczno-techniczne

Cele

Dziecko:

- doskonali sprawność ręki w trakcie malowania, wycinania, wydzierania I.7.
- wykonuje prace plastyczne z wykorzystaniem wzorów i technik sztuki ludowej IV.1., z.9.
- tworzy kompozycje dekoracyjne I.6., IV.1.

■ **Wielkanocna kura** – wykonanie papierowego koszyka.

Dzieci wycinają z „Wyprawki” kształt koszyka, składają go i skleją w wyznaczonych miejscach. Gotowe koszyki mogą wyścielić sztuczną trawą lub rzeżuchą i umieścić w środku pisanki.

Środki dydaktyczne: W. „Wielkanocna kura – koszyk do sklejenia”, nożyczki, klej, materiały to wypełnienia koszyka

■ **Wielkanocny kurczak** – wykonanie ozdoby do zawieszenia.

Dzieci wypychają z „Wyprawki” wszystkie elementy składowe. Zaginają części korpusu na liniach przerywanych i skleją. Do powstałego w ten sposób tułowia przyklejają dziób i skrzydła. Zanim przykleją nogi, składają je w kilku miejscach w harmonijkę. Dziurkaczem wykonują otwór w grzebieniu i przewlekają przez niego sznurek lub wstążkę. Gotowe kurczaki będą się ładnie prezentowały na okiennych szybach lub w wazonie na gałązkach wierzby, pośród kolorowych wydmuszek.

Środki dydaktyczne: W. „Wielkanocny kurczak do sklejenia”, klej, dziurkacz, sznurek lub wstążka

- **Palemka** – wykonanie palmy wielkanocnej wybraną techniką.

Nauczyciel zapowiada temat pracy plastycznej, tłumaczy dzieciom symbolikę palmy wielkanocnej. Ponieważ w naszym kraju nie rosną palmy, w zamian ozdabia się pięknie inne długie gałązki, najczęściej wierzbowe. Palmy są czasami prawdziwymi dziełami sztuki ludowej.

Po takim wstępie nauczyciel przekazuje dzieciom potrzebne materiały plastyczne (kolorowe papiery, klej, farby) oraz bukszpan, bazie, gałązki brzozy itp. Dzieci przyczepiają do gałązek ozdobne elementy. Mogą to być np. kwiatki i wstążeczki z krepiny. Nauczyciel prosi o przemyślany dobór elementów dekoracyjnych i staranne wykonanie zadania, chwali ciekawe pomysły.

Gotowe palmy mogą być wykorzystane do dekoracji sali zabaw i przedszkola.

Środki dydaktyczne: patyki, klej, krepina, kolorowe papiery, farby, materiały przyrodnicze (bukszpan, gałązki brzozy, zasuszone kwiaty, trawy), wstążki, sznurki

- **Świąteczny stroik** – wykonanie sylwety wielkanocnego zająca do stroika, wyrabianie poczucia estetyki.

Nauczyciel zachęca dzieci do zrobienia stroika, który będzie stanowił dekorację świątecznego stołu. W tym celu rozdaje dzieciom szablony (sylwety zająca), prosi o ich odrysowanie i wycięcie. Dzieci malują sylwetę zajączka dwustronnie i dokleją ją wykałaczkę. Całość mocują w skorupce, w której wcześniej zostało wysiane zboże lub rzeżucha, a do wykałaczki przywiązują wstążkę.

Środki dydaktyczne: szablony – sylwety zająca do odrysowania, ołówek, nożyczki, farby, wykałaczki, kawałki wstążki

- **Kolorowe wydmuszki** – zdobienie wydmuszek dowolną techniką, próba obiektywnej oceny prac rówieśników.

Nauczyciel wskazuje dzieciom materiały, które mogą służyć do dekorowania wydmuszek. Są to: kolorowe papiery, krepina, sypkie produkty spożywcze (różne kasze, ryż, sól gruboziarnista itp.). Jednocześnie przypomina dzieciom, że wydmuszki jaj są bardzo kruche i należy zachować ostrożność, by nie popękały – nie należy nimi rzucać ani mocno ich ścisnąć. Dzieci wybierają materiały do dekorowania wydmuszek i starannie wykonują ozdoby. Gotowe prace prezentują całej grupie i omawiają sposób ich zdobienia. Wszystkie prace są wystawiane w kącie tematycznym.

Środki dydaktyczne: wydmuszki, kolorowe papiery, krepina, brokat, sypkie produkty spożywcze: kasze, ziarenka kawy, ryż, sól gruboziarnista itp., klej, farby, pędzle

Zajęcia muzyczne

Cele

Dziecko:

- rozwija poczucie rytmu
- doskonali umiejętności wokalne

- **Pisankowe czary** – zajęcia muzyczne i nauka piosenki „Wydmuszki i brzuszki” (opis na s. 255).